

нує в країнах Європи та Північної Америки. Український споживач твердого біопалива змушений купувати його не в магазинах, а великими партіями безпосередньо у виробників. Ліквідація бар'єрів на шляху інтеграції підприємств біоенергетики в соціально-економічне життя нашої країни буде сприяти розвитку ринку альтернативного біопалива в Україні.

Висновки

Розвиток підприємств альтернативної енергетики потребує підтримки як держави, так і суспільства в цілому. Становлення та формування цієї галузі сприятиме забезпеченню нашої країни новими джерелами енергетики. В умовах дефіциту в Україні власних паливно-енергетичних ресурсів, біомаса стає одним із найбільш доступних, економічних і екологічних альтернативних видів палива.

У статті було проведено аналіз кількісних та якісних показників ринку твердого біопалива в Україні, визначено, що більше 90% виробленої продукції на вітчизняних підприємствах експортується до країн ЄС та США, що свідчить про слаборозвинений внутрішній ринок.

Головною ж запорукою подальшого розвитку виробництва твердого біопалива як альтернативного джерела енергії є функціонування та розвиток відповідного ринку. Дослідження підтверджують, що для подолання відставання у використанні альтернативних джерел енергії, зокрема твердого біопалива в перспективі доцільно: вдосконалити існуючу законодавчу базу; на державному рівні сприяти залученню внутрішніх і зовнішніх інвестицій у цей сегмент національної економіки; підготувати і прийняти нормативно-технічну документацію, сертифікацію і стандартизацію біосировини та біопалива; сприяти виходу біопалива на внутрішній і зовнішній ринки.

Література

1. Андрійчук І.В. Ефективність використання альтернативних паливно-енергетичних ресурсів в регіоні (на прикладі Івано-Франківської області): Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.10.01 [Електрон.

ресурс] / І.В. Андрійчук; НАН України. Ін-т регіон. дослідж. – Л., 2006. – 20 с. – укр.

2. Калетнік Г.М. Розвиток ринку біопалив в Україні: автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.03 / Г.М. Калетнік; Нац. наук. центр «Ін-т аграр. економіки» УААН. – К., 2009. – 34 с. – укр.

3. Лук'янихіна О.А. Сучасні тенденції розвитку ринку біопалива у світі (огляд) / Лук'янихіна О.А., Вакуленко І.А. // Збірник наукових праць. Економічні науки. – Чернівці: Книги – XXI, 2011. – С. 115–138.

4. Прокіп А.В. Еколого-економічна оцінка заміщення невідновлюваних енергоресурсів біологічно відновлюваними: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.06 / А.В. Прокіп; Нац. лісотехн. ун-т України. – Л., 2010. – 20 с. – укр.

5. Рожко А.О. Економічна модель взаємовідносин України та ФРН у сфері відновлювальних та нетрадиційних джерел енергії: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.02 / А.О. Рожко; Терноп. нац. екон. ун-т. – Т., 2010. – 20 с. – укр.

6. Закон України «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива» [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1391-17>

7. Железная Т.А. Анализ современного состояния и перспектив развития биоэнергетики в странах ЕС / Железная Т.А., Лезнова В.Е. // Пром. Теплотехника, 2009, т. 31, №3. – С. 77–81.

8. Рясной Д. Энергетика зазеленеет / Рясной Д. // Деловая столица. Энергономика. – №18–19/468–469. – 2010. – С. 4.

9. Возобновляемая энергетика Украины – справочник 2011 г. // Консалтинговая компания «Фюел Альтернатив», 2011. – С. 164.

10. Ирландия построит биоэлектростанцию в Украине [Электрон. ресурс] – режим доступа: <http://www.alterenergy.info/biofuels>

11. Точеный В. Национальный проект «Энергия природы» / Точеный В. // День. – №13. – 2011. – С. 21.

12. Характеристика украинского рынка твердого биотоплива [Электрон. ресурс] – режим доступа: <http://bio-ex.com.ua/bio-analytics.html>

13. Статистичний щорічник України за 2009 рік / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2010. – 568 с.

Д.В. БАЗАРНИЙ,
аспірант, Київський національний університет ім. Т. Шевченка

Управління вартістю в системі фінансового менеджменту банку

У статті розглянуті питання, що стосуються системи фінансового менеджменту банку. Детально проаналізовано рівні фінансового менеджменту та етапи здійснення управління фінансами банку. Особлива увага приділяється визначенню тих етапів, на яких здійснюється управління вартістю банку. Підкреслюються причини необхідності здійснення управління вартістю на всіх визначених етапах.

Ключові слова: управління вартістю банку, система фінансового менеджменту, вартісно-орієнтований менеджмент, етапи управління фінансами банку.

В статье рассмотрены вопросы, касающиеся системы финансового менеджмента в банке. Детально проанализированы уровни финансового менеджмента и этапы осуществления управления финансами банка. Особое

внимание уделяется определению тех этапов, на которых осуществляется управление стоимостью банка. Подчеркиваются основные причины необходимости управления стоимостью на всех выявленных этапах.

Ключевые слова: *управление стоимостью банка, система финансового менеджмента, стоимостно-ориентированный менеджмент, этапы управления финансами банка.*

Issues of the financial management in a bank is revealed in the article. Levels of the financial management and management phases are analyzed in details. Main attention is paid to those phases which are basic for value management process. Major reasons of value management need are highlighted.

Keywords: *management of the value of a bank, financial management system, value-based management, phases of the financial management.*

Постановка проблеми. Впродовж 2008–2009 років банківська система України зазнала досить серйозного впливу світової фінансової кризи. І, незважаючи на те, що на сьогодні спостерігається поступове її відновлення, багато банків і зараз зазнають серйозних проблем внаслідок недостатнього загального рівня прибутковості, значних розмірів відрахувань до резервів на відшкодування можливих втрат, недостатнього рівня ліквідності. На нашу думку, глобальна фінансово-економічна криза стала лише каталізатором подій, що насправді носять системний характер. Враховуючи продовження тенденції посилення умов невизначеності у світовій економіці, цілком можливе повторення подібних кризових явищ протягом найближчих років. Тому виникає необхідність якнайшвидшого вирішення вказаних системних проблем у банківському секторі, що потребує активного державного втручання.

На нашу думку, банки потребують впровадження більше ефективних методів управління, таких як вартісно-орієнтований менеджмент [1]. Тобто системне дослідження методик оцінки вартості та концепцій управління нею є актуальним не тільки в теоретичному плані, а й має виняткове практичне значення.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Аналізу сутності процесу оцінювання вартості фірм та управління нею присвячено чимало праць зарубіжних та відомих вітчизняних авторів. Саме питанням управління вартістю банківських установ у вітчизняній літературі приділено, на жаль, дуже мало уваги, ці проблеми розглядають в основному зарубіжні автори, такі як І. Ніконова [9], О. Грязнова [4], М. Федотова [4], А. Седін [11], Т. Коупленд [7], Т. Коллер [7], Дж. Мурін [7] та ін. Серед вітчизняних авторів варто відмітити роботи З.М. Васильченко [2, 3], С.В. Науменкової [8] та І.Б. Івасіва [5].

У теорії управління вартістю найважливіше місце посідає процес визначення справедливої ринкової вартості банку. Проте власне розрахована величина дає мало інформації стосовно того, в якому стані знаходиться банк, надаючи ли-

ше певне порівняння із ринковою його вартістю (у разі якщо акції банку вільно котуються на ринку), тобто дає уявлення стосовно того, чи вірно оцінений банк з боку ринку.

Найбільшу користь для фінансового менеджера вартість має тоді, коли вона розглядається як величина не статична, а як величина динамічна. Розуміння всіх показників фінансової діяльності банківської установи, що впливають та формують вартість, аналіз відповідних показників в динаміці має виключне значення для прийняття вірних управлінських рішень та забезпечення стратегічної стабільності діяльності банківської установи. Тому знання комплексу заходів з управління вартістю банку, розуміння їх місця в системі фінансового менеджменту має велике практичне значення.

Метою статті є визначення місця системи управління вартістю в системі фінансового менеджменту банку. Особлива увага приділяється розгляду рівнів та етапів фінансового менеджменту, на яких відбувається управління вартістю банку.

Виклад основного матеріалу. В загальному розумінні менеджмент – це наука про найбільш раціональні системи організації та управління певними видами діяльності [11, с. 5]. Банківський менеджмент – це наука про надійні та ефективні системи управління всіма процесами та відносинами, які характеризують діяльність банку. Під процесами та відносинами розуміють сукупність фінансових, економічних, організаційних і соціальних сфер банківської діяльності [11, с. 6].

Банківський менеджмент як самостійний вид фахової діяльності передбачає, що менеджер може не мати капіталу банку, в якому працює. Він може володіти акціями банку, а може і не мати їх, працюючи за наймом на посаді менеджера. Праця менеджера – це продуктивна праця, що виникає в умовах комбінування високотехнологічного банківського процесу з високим рівнем спеціалізації працівників і забезпечує зв'язок та єдність усього процесу банківської діяльності на рівні банку в цілому, філії або відділення [6, с. 34].

Кінцева мета банківського менеджменту – забезпечення прибутковості в діяльності банку шляхом раціональної організації виробничого процесу, включаючи управління банком і розвиток матеріально-технічної бази, а також ефективне використання кадрового потенціалу при одночасному підвищенні кваліфікації, творчої активності та лояльності кожного працівника [6, с. 35].

У сучасних умовах будь-яка банківська установа є організацією з кількома рівнями управління, різними рівнями операційної діяльності, між якими існують тісні взаємозв'язки. Така складна організація вимагає ускладнення систем управління. Це, у свою чергу, приводить до того, що банківський менеджмент перетворюється в систему з різними рівнями та напрямками діяльності. Так, за ознакою спрямування управлінських рішень та часовим горизонтом, на який вони впливають, прийнято виділяти стратегічний та операційний банківський менеджмент.

Стратегічний банківський менеджмент спрямовано на формування та реалізацію глобальної концепції життєдіяль-

ності банківської установи [11, с. 10]. Враховуючи свої сильні та слабкі сторони, з огляду на наявні можливості та загрози зовнішнього середовища банк намагається отримати довгострокові конкурентні переваги, що дозволять максимізувати прибуток у довгостроковій перспективі. У стратегічному менеджменті формулюється місія та стратегічна мета діяльності банку, розробляються методи її досягнення. Ці методи, як правило, формулюються у вигляді стратегії діяльності банку та цілого ряду функціональних стратегій (фінансова, кадрова, маркетингова, інвестиційна, тощо). Таким чином, обрана банком стратегія впливає на всі аспекти його діяльності, починаючи від вибору напрямів комерційної діяльності та закінчуючи толерантністю до ризику.

Операційний менеджмент спрямовано на реалізацію стратегічних рішень у процесі щоденного управління банківською діяльністю [11, с. 11]. Операційний менеджмент представляє собою всю сукупність дій зі здійснення банківських операцій та обслуговування банківських продуктів. Завдання операційного менеджменту включають в себе дотримання економічних нормативів, раціональне управління активами і пасивами, управління ліквідністю та ризиками. Операційний менеджмент охоплює значно коротший часовий горизонт, що, як правило, не перевищує одного року.

Цілком очевидно, що між стратегічним та операційним менеджментом існує тісний взаємозв'язок. Так, окремі управлінські рішення операційного характеру є елементом виконання стратегії банку. З іншого боку, дані поточної діяльності формують базу для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Якщо ж ми розглянемо банківський менеджмент з позиції напрямів діяльності, то доцільно буде виділити фінансовий менеджмент та організаційний менеджмент.

Організаційний менеджмент в банку спрямовано на вирішення проблем раціональної організації й управління колективом, створення організаційних структур і систем забезпечення діяльності банку [11, с. 11].

За напрямками організаційний менеджмент поділяється на:

- управління персоналом та кадровим потенціалом;
- побудову раціональних організаційних структур банку;
- організацію систем контролю банку;
- забезпечення системи безпеки банку;
- управління інформаційними технологіями.

Фінансовий менеджмент банку охоплює управління фінансовими процесами, що перебувають у компетенції банку [11, с. 11]. Тобто фінансовий менеджмент включає в себе такі напрями управління:

- процесами фінансового планування та формування бюджетів;
- активами, власним капіталом та зобов'язаннями;
- банківськими портфелями;
- банківськими ризиками та резервами;
- ліквідністю;
- прибутковістю.

Очевидно, що всі розглянуті види банківського менеджменту дуже тісно пов'язані між собою. Окрім взаємозв'язків між стратегічним та операційним менеджментом існує тісний взаємозв'язок між організаційним та фінансовим менеджментом. Так, управління активами та зобов'язаннями неможливе без забезпечення відповідних систем безпеки банку, фінансове планування та складання бюджетів неможливе за відсутності раціональної організаційної структури банку та організованого управління персоналом тощо.

Окрім того, варто зазначити, що всередині як фінансового, так і організаційного менеджменту за ознакою часового горизонту прийняття рішень також можна виділити два рівні. Тобто отримуємо стратегічний фінансовий менеджмент та операційний фінансовий менеджмент, стратегічний організаційний та операційний організаційний менеджмент, кожен з яких має свої завдання та об'єкти управління.

Таким чином, підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що фінансовий менеджмент у банку як елемент банківського менеджменту – це наука про надійні та ефективні системи управління всіма фінансовими процесами, відносинами та потоками, що виникають в ході здійснення банком його діяльності.

Зрозуміло, що об'єктом управління для фінансового менеджменту в банку є фінансові потоки. Теоретично банк, як і будь-яку іншу реальну економічну систему, можна описати, користуючись різноманітними чисельними методами та моделями, що відображали б різні аспекти діяльності банку. Проте доцільніше з погляду практичної значимості та повноти забезпечення інформації розглядати основою фінансової моделі банку його бухгалтерський баланс. Тобто в процесі управління фінансами банківський баланс розглядається як структурна модель, яка описує фінансову структуру та стан банку в бухгалтерських оцінках на певний фіксований момент часу [11, с. 18].

За такого підходу доцільно розглядати баланс насамперед з точки зору генерування доходів та витрат банку. В даному випадку баланс буде розглядатися не як звітна форма, а як елемент управлінського обліку, характерною ознакою якого буде динамізм. Тобто динамічний баланс банку розглядається як об'єкт управління з параметрами прибутковості та ризику [11, с. 18].

Як вже зазначалося вище, часовий горизонт прийняття управлінських рішень має виключне значення при аналізі управлінського процесу, виокремленні об'єктів управління та застосовності інструментарію фінансового менеджменту. За цими ознаками доцільно виділити три основні етапи процесу фінансового менеджменту в банку. Перший етап передбачає стратегічне управління фінансами банку, другий – тактичне управління банківськими портфелями, третій етап передбачає оперативне управління фінансовими потоками банку. В наочному вигляді процес фінансового менеджменту чітко представлений д.е.н. Л.О. Примостокою у вигляді структурно-логічної схеми поетапного управління фінанса-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ми банку, що подана на рис. 1 у дещо модифікованому вигляді [11, с. 19].

Варто звернути особливу увагу на те, що у процесі стратегічного управління фінансами банку (I етап) основним орієнтиром виступає ринкова вартість власного капіталу банку, а результати його діяльності оцінюються з позицій прибутковості та ризику. На цьому етапі, як правило, аналізуються такі показники, як співвідношення активів, власного капіталу та зобов'язань банку, прибутковість активів, прибутковість власного капіталу тощо. Показником ризикованості у даному випадку виступає мультиплікатор капіталу, що відображає ступінь ризику, що приймають на себе акціонери та вкладники банку. Популярним методом аналізу на даному етапі виступає декомпозиційний аналіз, що відображає цільовий рівень прибутку за умов збереження заздалегідь визначених показників прибутковості активів, прибутковості капіталу та мультиплікатора капіталу.

На другому етапі об'єктом управління виступають окремі банківські портфелі, що також аналізуються з позицій прибутковості та ризикованості. При цьому кожен портфель розглядається окремо, без урахування взаємозв'язків з іншими портфелями. Такий підхід дозволяє розробити оптимальну структуру та склад кожного з портфелів, що максимізував би прибуток та мінімізував би ступінь ризику. Проте таке автономне управління портфелями не дозволяє оптимізувати загальну структуру балансу та фінансові показники діяльності [11, с. 20].

На третьому етапі в ході оперативного управління фінансовими потоками банку це завдання вирішується. На цьому

етапі, як правило, здійснюється інтегроване управління банківським балансом як динамічною системою в поєднанні з щоденним аналізом. Показниками прибутковості на даному етапі виступають прибуток, маржа, спред та похідні від них показники. До показників ризикованості в даному випадку належать розрив ліквідності, геп, валютна позиція, індикатор імунізації балансу тощо [11, с. 21].

Таким чином, ми бачимо загальний вигляд системи фінансового менеджменту в банківських установах. Втім, попри наявність чітких функціональних залежностей визначити, де ж саме в цій системі відбувається управління вартістю, є непростим завданням.

Можна стверджувати, що управління вартістю банку є ключовим фактором успіху при здійсненні його діяльності. Ми виходимо з того, що вартість банку представляє собою кількісне вираження тих вигод, що теоретично можуть отримати його акціонери у разі продажу акцій, якими володіють. Враховуючи те, що показник вартості банку має найбільше значення для акціонерів, логічно зробити висновок, що планові значення вартості закладаються на довгостроковій основі. Акціонерам важливо, щоб вартість банку зростала у довгостроковій перспективі. З огляду на це спадає на думку, що управління вартістю банку має здійснюватися на першому етапі фінансового менеджменту.

З іншого боку, вартість є величиною досить конкретною, з точки зору фінансового менеджменту, оскільки на неї впливає ціла низка суто фінансових факторів, що динамічно змінюються. З урахуванням цього управління вартістю може здійснюватися на основі системи індикаторів, що застосо-

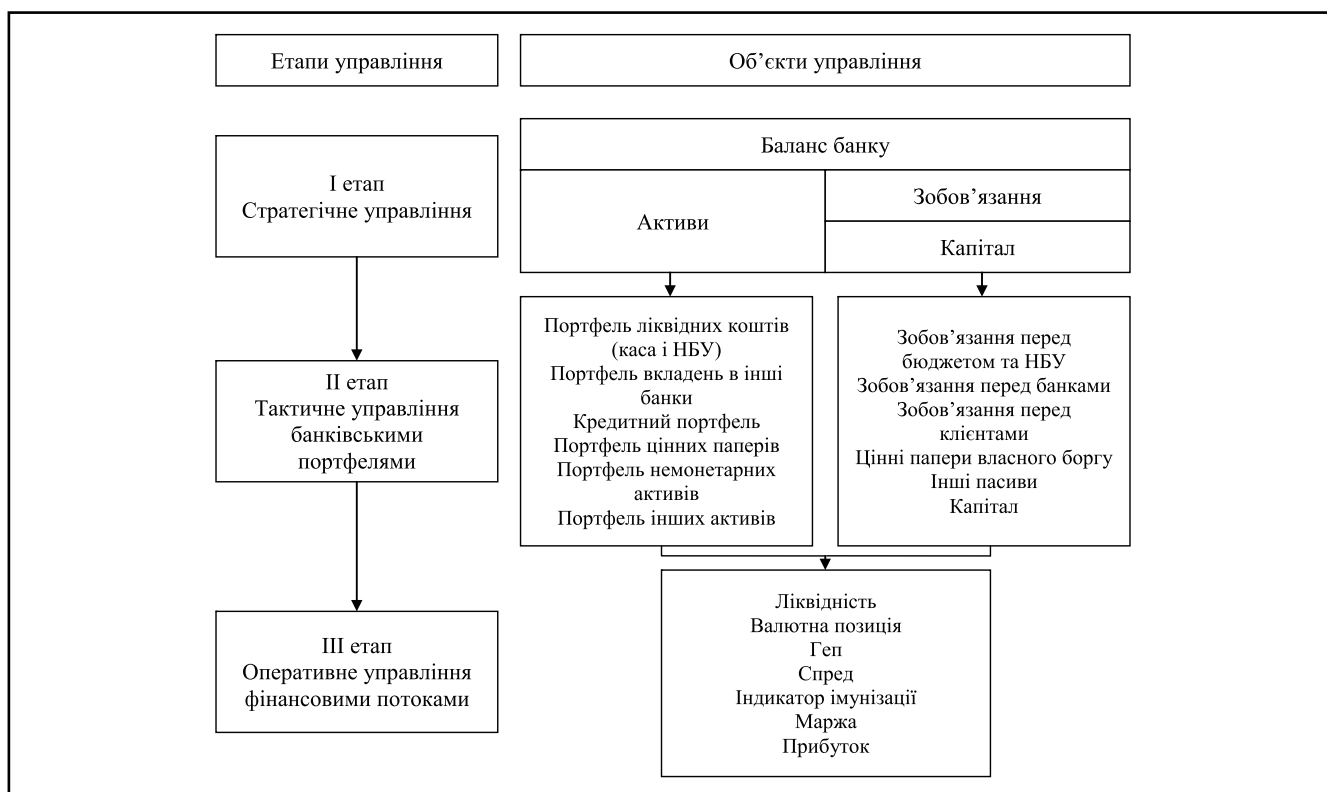

Рисунок 1. Структурно-логічна схема поетапного управління фінансами банку [11, с. 19]

Рисунок 2. Схема вартісно-орієнтованого фінансового менеджменту в банку

вуються в оперативному управлінні фінансовими потоками. Тому може скластись думка, що управління вартістю відбувається на третьому етапі фінансового менеджменту в банківських установах.

Насправді ж вирішення цієї видимої суперечності полягає у розумінні фінансових та нефінансових чинників створення вартості. У найбільш загальному вигляді на вартість банку впливають три основні фактори, що формують основу вартісно-орієнтованого менеджменту [5, с. 96]:

- стратегія;
- фінанси;
- корпоративне управління.

Таким чином, управління вартістю відбувається як у розрізі формування стратегії, так і в сфері корпоративного управління, так і у фінансовому менеджменті. Тобто ми бачимо, що у разі імплементації у будь-якій фірмі концепції вартісно-орієнтованого управління процес управління вартістю здійснюється на кожному етапі менеджменту та пронизує всю діяльність організації. Більше того, на думку д.е.н. І.Б. Івасіва, вартісно-орієнтований менеджмент не можна ототожнювати з управлінням вартістю фірми, позаяк вартісно-орієнтований менеджмент означає не управління вартістю, а навпаки, те, що управління вартістю є базою для управління компанією [5, с. 96].

Ця теза співпадає з дослідженнями західних вчених, які стверджують, що вартісно-орієнтований менеджмент – це такий підхід до менеджменту, який забезпечує послідовне управління вартістю фірми, що зазвичай означає її максимізацію у довгостроковій перспективі [12]. При цьому управління вартістю здійснюється на кожному з етапів управління компанією, починаючи від визначення інтересів акціонерів та поєднання їх з інтересами менеджерів і закінчуючи оперативним управлінням фінансовими потоками.

У разі імплементації концепції вартісно-орієнтованого менеджменту в банку управління вартістю відбувається на кожному з етапів фінансового менеджменту. Таким чином, вартісно-орієнтований фінансовий менеджмент у банку можна представити у вигляді схеми (рис. 2).

Зі схеми на рис. 2 видно, що управління вартістю у фінансовому менеджменті банку здійснюється на всіх його етапах. На рівні стратегічного управління визначаються дов-

гострові фінансові цілі та розробляється така структура балансу, що сприятиме максимізації вартості банку в довгостроковому періоді. На етапі тактичного управління здійснюється таке структурування банківських портфелів, яке внаслідок співвідношення дохідності та ризику також буде призводити до максимізації вартості у середньостроковій перспективі. На етапі оперативного управління здійснюється аналіз та контроль фінансових показників, показників ефективності діяльності, при цьому зосереджується увага саме на вартісних показниках [1].

Висновки

Таким чином, вартісно-орієнтований фінансовий менеджмент у банку – це науковий підхід, пов'язаний із надійними та ефективними системи управління всіма фінансовими процесами, відносинами та потоками, що виникають в ході здійснення банком його діяльності, основою якого є концепція підвищення вартості банку в довгостроковій перспективі.

Розуміння тих етапів фінансового менеджменту, на яких здійснюється безпосередній вплив на створення вартості банківської установи, дозволяє ефективніше та надійніше управляти вартістю банку. А оскільки управління вартістю має здійснюватися на кожному з рівнів фінансового менеджменту, цілком очевидно, що управління вартістю вимагає наявності широкого інструментарію управління об'єктами фінансового менеджменту, що відповідає кожному із зазначених етапів. Впровадження систем управління вартістю у вітчизняних банках сприятиме підвищенню їх стратегічної стабільності, надійності та фінансової стійкості.

Література

1. Базарний Д.В. Управління економічною вартістю як механізм забезпечення стабільної діяльності банківської установи [Текст] / Д.В. Базарний // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – Вип. 30. – С. 28–35.
2. Васильченко З.М. Комерційні банки: реструктуризація та реорганізація [Текст]. / З.М. Васильченко. – К.: Кондор, 2009. – 528 с.
3. Васильченко З.М. Оцінювання вартості банківського бізнесу як об'єктивна передумова здійснення угод злиття та поглинання в банківському секторі [Текст] / З.М. Васильченко, Д.В. Базарний //

Вісник Академії праці і соціальних відносин: наук.-пр. зб. – Київ: АПКСВ, 2009. – Вип. 2. – С. 65–69.

4. Грязнова А.Г. Оценка бизнеса [Текст] / А.Г. Грязнова, М.А. Федотова. – М.: Интерреклама, 2003. – 544 с.

5. Івасів І.Б. Економічна модель аналізу результативності управління в контексті вартісно-орієнтованого банківського менеджменту [Текст] / І.Б. Івасів // *Фінанси, облік і аудит*. – 2009. – №14. – С. 87–101.

6. Кириченко О.А. Банківський менеджмент [Текст] / Кириченко О.А., Гіленко І.В., Роголь С., Сиротян С.В., Немой О. – К.: Знання-Прес, 2002. – 438 с.

7. Коупленд Т. Стоимость компаний: оценка и управление [Текст] / Т. Коупленд, Т. Коллер, Дж. Мурир. – М.: Олимп-Бизнес, 1999. – 576 с.

8. Науменкова С.В. Зарубіжний досвід організації систем регулювання й нагляду за діяльністю фінансових установ [Текст] / С.В. Науменкова // *Фінанси України*. – 2009. – №12. – С. 20–27.

9. Никонова, І.А. Оценки стоимости коммерческого банка и его акций [Электронный ресурс]. / И.А. Никонова. – режим доступа: www.cfin.ru. – 09.08.2004.

10. Примостка, Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: Підручник [Текст]. / Л.О. Примостка. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.

11. Седин, А.И. Некоторые практические аспекты слияний и поглощений банков. Корпоративный менеджмент [Электрон. ресурс]. / А.И. Седин. – режим доступа: www.cfin.ru. – 10.07.2002.

12. Management methods, models and theories [Електрон. ресурс]. – режим доступу: <http://www.valuebasedmanagement.net>

А.В. БАКУТА,
аспірантка, Запорізька державна інженерна академія

Проблеми та перспективи складської логістики в Україні

У статті розглянуто сутність складів, роль складів у сучасному виробництві, у процесах глобалізації економіки. Вивчено проблеми сучасних складів, висвітлені в працях багатьох вчених і фахівців у цій сфері. Розглянуто склад як інтегровану складову логістичного ланцюга, як нереалізований потенціал зниження витрат та підвищення конкурентоспроможності підприємств. Досліджено коло питань стосовно будівництва, організації та управління складами та регіональними логістичними центрами. Визначено проблеми в класифікації складів.

Ключові слова: склад, матеріальні запаси, функції складів, класифікація складів, матеріальні потоки, оптимізація руху матеріальних потоків, логістичний ланцюг, логістичний центр, транспортна інфраструктура.

В статье рассмотрена суть складов, роль складов в современном производстве, в процессах глобализации экономики. Изучены проблемы современных складов, которые отображены в работах многих ученых и экспертов в этой сфере. Рассмотрен склад как интегрированная составляющая логистической цепи, как нереализованный потенциал снижения затрат и повышения конкурентоспособности предприятий. Изучен круг вопросов относительно строительства, организации и управления складами и региональными логистическими центрами. Определена необходимость классификации складов.

Ключевые слова: склад, материальные запасы, функции складов, классификация складов, материальные потоки, оптимизация движения материальных потоков, логистическая цепь, логистический центр, транспортная инфраструктура.

This article considered the warehouses' point of the matter, the role of warehouses in the contemporary manufacture and their part in the economics' globalization process. It was learnt the problems of the modern warehouses which were reflected in the works of many scientists and experts in this sphere. There was considered the warehouses as the integration part of the logistical chain which like disrealization potential for reduction of expenditure and the increasing abilities of the enterprises' competition. Also there was researched the round of questions concerning to building, organization and management of the warehouses and the regions logistical centre. There was determined the problems of warehouses' classification.

Keywords: warehouse; material supplies; functions of warehouses; classification of the warehouses; material streams; the material streams' optimization of movement; logistical chain; logistical centre; means of transport service.

Постановка проблеми. Через надмірне утворення матеріальних запасів, нестачу достовірної та своєчасної інформації про становище на ринку збуту на українських підприємствах відбувається зменшення обсягів прибутку, зростання питомої ваги витрат. У сучасних конкурентних умовах успішне функціонування підприємств багато в чому залежить від рівня використання концепції логістики та складської логістики зокрема.

Під впливом процесів глобалізації неймовірно зросли швидкості матеріальних, фінансових та інформаційних потоків, тому у складській логістиці, як і у всій економіці, необхідне впровадження принципів інтегрованої логістики.

Вітчизняні науковці не дійшли чіткого визначення поняття складу та складської логістики, що стало причиною відсут-